

KUNST- EN CULTUURSPRONG VALKENBURG 2016

Vooraf

Valkenburg aan de Geul kent een rijk cultuur- en natuurhistorische erfgoed. Een erfgoed bestaande uit onder andere prachtige monumentale gebouwen, diverse grotten, een vuursteenmijn, een kasteelruïne, een openluchttheater, prachtige natuurgebieden en een breed cultureel verenigingsleven. Het is de hoogste tijd deze unieke omgeving te laten herleven!

In het verleden beperkte het beleid zich voornamelijk tot het behoud van dit erfgoed. De laatste jaren wordt echter steeds meer geïnvesteerd in het verbeteren en upgraden van deze cultuurhistorische waarden (o.a. de herbouw en upgradering van de stadspoorten, het in oude staat terug brengen van stadswallen en het upgraden van het Halderpark).

Deze upgradering is een belangrijke voorwaarde om de ambities met betrekking tot de bevordering van het kwaliteitstoerisme te kunnen verwezenlijken. Nu de stad wederom haar stadswallen, poorten en parken terug heeft, nu kan de gewenste sprong naar een verbetering van het kunst- en cultuurbeleid in onze gemeente beginnen.

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft het jaar 2016 dan ook uitgeroepen tot het Jaar van de Kunst- en Cultuursprong.

Daarbij maakt de gemeente heel graag gebruik van het grote al bestaande Kunst- en Culturaanbod zoals:

- Het in 2016 honderdjarige Openluchttheater, uniek in zijn ligging en sfeer en uniek in de continuïteit van een jaarlijkse programmering waar meer dan 15.000 bezoekers in een prachtige natuurlijke omgeving genieten van programma's van jong tot oud;
- De vele grotten in de gemeente met elk een heel eigen karakter en verwijzingen naar eeuwenoude Kunst- en Cultuuruitingen zoals de Fluweelengrot, de Gemeentegrot, de Grotwoningen en Kapel in Geulhem en de Romeinse Katakomben;
- De groeiende Beeldentuin in een prachtig Kuurpark waar moderne Kunst in beelden en Historische waarden (het uitzicht op de enige Hoogteburcht in ons land) op unieke wijze gecombineerd zijn;
- De jaarlijkse viering van het Octaaf van Sint Gerlach in een prachtige Cultuurhistorische omgeving van Chateau Sint Gerlach en haar bijgebouwen, kapel en schatkamer;

- De jaarlijkse Expositie van steeds weer nieuwe Kunstenaars, gebruik makend van een aantal locaties in de hele gemeente;
- Galerie/beeldentuin Giardino. Een expositielocatie voor hoogwaardige, hedendaagse internationale Kunst door gerenommeerde en jonge getalenteerde beeldhouwers en schilders;
- De vele goed onderhouden en nog steeds toegankelijke kastelen in de gemeente, met on top de enige Hoogteburcht van ons land.

Door aan vertier, beleving en sport een culturele component toe te voegen, krijgt het imago van Valkenburg als toeristenstad nieuw elan en een nieuwe dimensie.

Deze ambitie is neergelegd in de evenementennota "Op en Top Valkenburg aan de Geul" die in juni 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Als een van de vijf belangrijke speerpunten wordt in deze nota de verbreding van "Kunst en Cultuur" activiteiten genoemd.

De gemeente wil het culturele aanbod nog meer vergroten, verbreden en verdiepen en op die manier bestaand publiek aan zich binden en nieuwe publieksgroepen aanboren.

Met de kunst- en cultuursprong streeft de gemeente Valkenburg de volgende doelstellingen na:

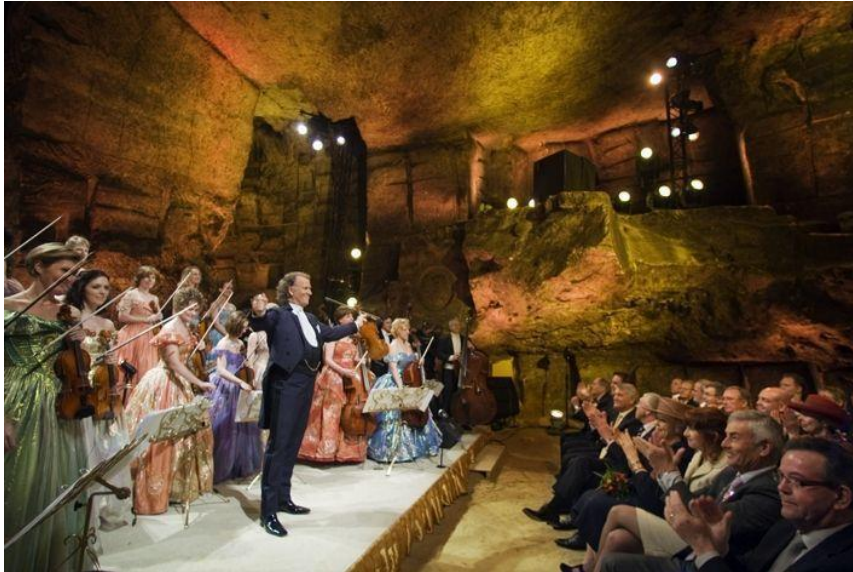
- Het culturele klimaat in de gemeente versterken door partijen te verbinden, samenwerking te stimuleren, voorwaarden te scheppen en ondersteuning te bieden bij het opzetten en opstarten van evenementen die passen binnen de cultuursprong visie;
- Inzetten op het behoud en de versterking van het brede cultureel erfgoed als een van de dragers voor de identiteit van de gemeente, het vestigingsklimaat, kwaliteit van de leefomgeving en cultuurtoerisme.
- Verbetering en versteviging van de kwaliteit van het Kunst- en Culturaanbod;
- Een welkome aanvulling zijn op het podium aanbod van professionele theaters en schouwburgen in het zomerseizoen. Op het buitenpodium in Valkenburg wordt de "traditionele leegte" van de schouwburgen in de zomerperiode in de euregio opgevangen.
- Nieuwe doelgroepen van toeristen naar de (eu)regio trekken, de cultuur- en kunstliefhebbers;
- Het woon- en leefklimaat van de regio versterken door programmatisch in te zetten op versterking en realisering van een cultuur- en kunstprogramma;
- De verblijfsduur en bestedingen van toeristen/bezoekers in de (eu)regio verhogen door nieuwe programmalijnen te bieden op de terreinen van kunst en cultuur.

Daarbij spelen de volgende overwegingen een rol:

- In toenemende mate zijn er het hele jaar door veel toeristen in Valkenburg en de (eu)regio. In de zomerperiode (half mei tot half september) en de kerstperiode (november en december) piekt het aantal toeristen (*);
- Het historisch centrum van Valkenburg is recent volledig gerenoveerd;
- Het culturele aanbod – in relatie tot het aantal bezoekers en de beschikbare locaties – is beperkt;
- Mensen zijn ook in de zomerperiode op zoek naar een cultureel aanbod. In de schouwburgen en andere podia is er dan vaak vakantie en/of geringe programmering. Valkenburg tracht deze “leegte” met goede activiteiten in onder andere het Openlucht Theater op te vullen;
- Cultuur kan ook in Valkenburg een wezenlijke bijdrage leveren aan het vestigingsklimaat. Cultuur en economie gaan hand in hand;
- De (eu)regio wordt voor (bedrijven in) Valkenburg aan de Geul steeds belangrijker. Een goede samenwerking met Kunst- en Cultuuraanbieders uit de grensstreken alsmede een goede promotie van onze activiteiten moet leiden tot een steeds groter worden cirkel waarbinnen samenwerking, uitwisseling van activiteiten en aanbod en het genereren van bezoekers uit elkaars regio steeds nadrukkelijker uitgevoerd worden.

(*) Dat het economisch profiel van Valkenburg gebaseerd is op de pijler toerisme en recreatie blijkt uit de volgende cijfers: 2.250.000 dag bezoekers; 1.140.000 overnachtingen; 6.000 arbeidsplaatsen, waarvan 50% direct of indirect gerelateerd aan toerisme; 500 evenementen per jaar waaronder de Amstel Gold Race en Kerststad Valkenburg; 125 hotels/pensions en vakantieappartementen; 15 attracties; 7 campings.

Huidige situatie

De belangrijkste cultuur- en historische aanbieders in Valkenburg zijn:

- het Openluchttheater Valkenburg, met in het zomerseizoen een programmering waar jaarlijks meer dan vijftienduizend bezoekers van genieten;
- het Museum Land van Valkenburg. Het museum is het hele jaar door geopend en presenteert naast de permanente collectie diverse wisselende tentoonstellingen;
- De grotten in de gemeente waar Kunst en Historische waarden met passie voor eeuwig in de Mergel gegrift zijn;
- De permanente ondergrondse (expositie)ruimte in de Romeinse Katakomben;
- De natuurgetrouw nagebootste Modelsteenkolnmijn;
- De Kasteelruïne waar middeleeuwse tijden herleven.

Daarnaast zorgt het rijke, eveneens gesubsidieerde verenigingsleven (koren, harmonieën, fanfares, toneelvereniging, cultuurcafé, seniorenraad) voor cultureel aanbod, veelal in eigen verenigingslokaal, de beide kerken, de bibliotheek of het multifunctionele centrum de Polfermolen. In het centrum van Valkenburg is in de nazomer Busker Boulevard, een festival met singer-songwriters en leveren “Living Statues” voor tienduizenden bezoekers jaarlijks een puike

prestatie. Verder organiseert de Kunst en Cultuur Raad (KCR) culturele activiteiten, met name op het gebied van beeldende kunst.

Belangrijke jaarlijkse culturele activiteiten zijn verder de beeldende kunstmanifestatie KIV (Kunst In Valkenburg) rondom chateau St. Gerlach en een aantal andere locaties in de gemeente, de jaarlijkse Kunstmarkten “Montmartre aan de Geul” in het centrum en het muziekfestival Pop On Top op de Cauberg.

Locaties

Kunst- en Cultuurevenementen maken veelal gebruik van eerdere genoemde locaties maar ook van de diverse prachtige (evenementen)pleinen en locaties in de gemeente.

Zo beschikt de gemeente over een fantastisch hoog gelegen Kuurpark met uitzicht op de Kasteelruïne en het historische vestingstadje. In dit Kuurpark worden beelden van euregionale kunstenaars structureel en gratis toegankelijk tentoon gesteld en qua aantal uitgebreid. Het feit dat het Kuurpark ook als evenemententerrein voor grotere (gezins)evenementen gebruikt, zorgt ervoor dat er een unieke verbinding ontstaat tussen kunst, cultuur en ontspanning. Mensen leren op ongedwongen en spontane wijze kennis maken met Kunst.

Ook is het onlangs in oude stijl teruggebrachte Halderpark een unieke plaats gecreëerd voor muziek, zang en kleinere theatervoorstellingen, worden op het sfeervolle Casinopleintje en het grotere Theodoor Dorrenplein in het directe centrum wat grotere voorstellingen en (kunst)markten georganiseerd en staat in onze planning de upgrading van het Walramplein tot een plein waar grotere culturele evenementen voor enkele duizenden bezoekers mogelijk zijn.

In Valkenburg aan de Geul zijn de mogelijkheden om evenementen te organiseren dan ook vrij uniek: Historie, natuur, Cultuur, binnen of buiten, met uitzicht op de stad of sfeervol tussen middeleeuwse muren, het kan er allemaal.

Programmaonderdelen

Kunst- en Cultuursprong Valkenburg

Het 100 jarig bestaan van het Openluchttheater in 2016 heeft de gemeente met beide handen aangegrepen om die noodzakelijke start te maken van de Kunst- en Cultuursprong.

Naast de grootse viering van het 100-jarig bestaan van het openluchttheater in de zomermaanden juni, juli en augustus, is er dan ook een aantal grote culturele activiteiten gepland. Ze worden ofwel geëntameerd, ofwel ondersteund door de gemeente.

Onder de vlag van Valkenburg Kunst- en Cultuursprong is het volgende team actief:

Artistieke leiding: Jos Frusch (directeur Openluchttheater Valkenburg)

Artistiek manager hedendaagse kunstvormen: Maureen Bachhaus (beeldend kunstenaar, bedrijfsleider Romeinse Katakomben)

Productie: Projectivo Valkenburg (Ivo Mullenders)

Techniek: TDS Productions Valkenburg (Dennis Blom)

- Vestingfeest Valkenburg

Vestingfeest Valkenburg werd in 2015 voor het eerst georganiseerd als een pilot. Het tweedaagse festival – dat in 2015 meer dan vijftienduizend bezoekers trok - is de opvolger van het lokaal georiënteerde *Gruètsj op Valkeberg* (trots op Valkenburg) en streeft een (eu)regionale uitstraling na.

Het gerenoveerde historische centrum van Valkenburg vormt twee dagen lang het decor voor muziek-, straattheater-, dans- en toneelvoorstellingen en een beeldende kunstroute.

Op een parcours dat voert langs de mooiste plekjes in het centrum – het Th. Dorrenplein met de nieuwe Geulpoort, de gerenoveerde Grendelpoort, het nieuw aangelegde Halderpark, het Casinopleintje en het Walramplein – presenteren amateurs en professionals hun (walking) acts.

De Valkenburgse middenstand haakt aan in de vorm van speciale acties en aanbiedingen.

Het is de bedoeling dat Vestingfeest Valkenburg een grote culturele trekpleister wordt voor een breed publiek aan het begin van de zomer.

Datum: 4/5 juni 2016

Locaties(s): historisch centrum Valkenburg

Wat? Laagdrempelig, gratis toegankelijk, cultureel festival voor jong en oud in en rondom het vernieuwde historische centrum. Twee dagen lang muziek, dans en spel. Combinatie van professionele acts en lokale (amateur)acts. De tweede dag (5 juni) staat in teken van het jubilerende openluchttheater, dat dan precies honderd jaar bestaat.

Programma (tot nu toe): optredens van Etta James Experience (blues, rock), Baltus & Co (Limburgs), Mosel Sanger (folklore), Amye Music (wereldmuziek – topact Gentse Feesten), Opera/Operette Outdoor, Bijlmer Steel Band, duo Onder de Notenboom (Belgisch volksmuziekkampioen), diverse walking acts, dansschool Joke de Bakker, dansschool Cosy Corner, Jeugdtheater Valkenburg, Philharmonie Bocholtz, talentklas Conservatorium Maastricht, Limburgse jeugdbigband The Vitzkids, diverse lokale amateurverenigingen en individuele muzikanten, beeldende kunstroute, Cuypersroute.

- Romeins Festival

De Romeinse Katakomben en het Openluchttheater Valkenburg, in de beginjaren het 'Romeins Theater' genoemd, hebben een gezamenlijke geschiedenis: ze zijn beide ontworpen door architect Pierre Cuypers op initiatief van de broers Jan en Karel Diepen, telgen uit een Tilburgse textielfamilie die zich in het begin van de vorige eeuw in Valkenburg hadden gevestigd.

Beide instellingen liggen in de Plenkertstraat, op ongeveer 250 meter van elkaar, op voormalig privéterrein van de familie.

Datum: 15/16/17 juli

Locatie(s): Romeinse Katakomben, Openluchttheater, Kuurpark

Wat? Flamma! is een driedaags cultureel festival in een (hedendaagse) Romeinse setting. Flamma is een cross-over festival, waarbij muziek, theater en beeldende kunst elkaar uitdagen en aanvullen. Het festival heeft in de basis een euregionaal karakter, maar draagt ook internationale elementen in zich. Zo wordt een Flamma!-podium voor jonge talenten in het leven geroepen, waar jonge beeldend kunstenaars via een internationale 'Open Call' een concept kunnen indienen. De medium-keuze is vrij: installatie, videokunst, mixed media, performance, etc. Door de interactieve opzet van het Flamma!-podium worden de geselecteerde jonge kunstenaars gestimuleerd tot onderling netwerken op euregionaal en internationaal niveau.

De nieuwe stichting Romeins Festival ziet in deze gezamenlijke historie aanleiding voor de organisatie van een jaarlijks terugkerend, hedendaags cultureel festival in Romeinse setting, dat de naam Flamma zal dragen. Met een combinatie van allerlei soorten podiumkunsten, performances, installaties, video en beeldende kunst beoogt het driedaags evenement een breed euregionaal publiek te trekken.

Het Romeins Festival zal niet alleen gebruik maken van de twee genoemde accommodaties, maar ook het prachtige en natuurlijke Polferbos en het Kuurpark wordt in de programmering betrokken.

Programma (tot nu toe):

Openluchttheater:

- Toneelgroep Maastricht met festivalproductie die wordt geschreven door Frans Pollux, de nieuwe huisschrijver van TM;
- De opera Dido en Aeneas van Henri Purcell – festivalproductie onder regie van Sybrand van der Werf; met amateurkoor Chorale Valkenburg en de (professionele) solisten Fenna Ograjensek, Kim Savelsbergh en studenten van de Operaklas van Conservatorium Maastricht. Muzikale leiding Sonja Feenstra;
- Concert door harmonie Ste. Cécile Eijsden o.l.v. Jan Cober met Circus Maximus, spectaculaire compositie van de Amerikaanse componist John Corigliano;

Romeinse Katakomben:

- Sacred Places: productie waarbij moderne dansers en/of zangers in dialoog gaan met sculpturen/kunstobjecten die op het festivalterrein en in het MRK zijn geplaatst. Een combinatie van beeldende kunst, theater/muziek en lichtkunst;
- Interactieve ‘machine’ van beeldend kunstenaar ‘Moderne Stadsarcheoloog’ Jeroen Huisman, waarbij bezoekers worden gestimuleerd tot het zelf creëren van ‘beelden’ op het gebied van analoge (kunst)fotografie;
- Site-specific lichtobject van Peter Snijder, prijswinnaar van de Talent-award, Glow Eindhoven.
- Videofestival of videoprojectie in een van de museale ruimtes van Museum Romeinse Katakomben waarbij videokunstenaars aan de slag gaan met het thema ‘Flamma!’, bijvoorbeeld uitgewerkt naar sub-thema ‘levensvuur’;
- Flamma!-podium, platform voor jonge talenten in een van de museale ruimtes van Museum Romeinse Katakomben.

Meerder locaties:

- Hedendaagse expositie, verdeeld over de verschillende festivalterreinen, waarbij beeldend kunstenaars (multidisciplinair) en performers reageren op het festivalthema;
- Walking Theatre, een interactief theaterstuk dat zich beweegt tussen beide locaties en zo de bezoekersstroom op gang houdt.

- Valkenburgse Bokkenfeesten (werktitel)

Samen met de ondernemers willen we in de ‘rustige’ weken tussen de vakantie- en kerstperiode een nieuw, laagdrempelig festival presenteren dat bestaande culturele, historische en culinaire initiatieven omarmt, verbindingen legt met in die periode actuele thema’s (zoals wild- en jachtseizoen en Halloween) en nieuwe activiteiten initieert om zodanig een breed, (eu)regionaal publiek aan te spreken. Het festival zal in nauwe samenwerking met de plaatselijke ondernemers worden opgezet en steunen op de pijlers Historie/Cultuur, Culinair en Familie.

In 2007 was Valkenburg de eerste “Hoofdstad van de Smaak” van ons land. Een titel die de gemeente ontving tijdens de landelijke “Week van de smaak”. Als startactiviteit organiseerden ondernemers in de gemeente een groot gezamenlijk ontbijt in het centrum. In het tienjarig bestaan van deze landelijke Week van de Smaak wordt – mede op initiatief van onze gemeente – een estafette georganiseerd tussen de tien steden die ooit deze titel verworven hebben.

In Limburg is dat naast Valkenburg aan de Geul (2007) ook Venlo (2013). Uitwisseling van elkaars streekgerechten, uitwisseling van elkaars culinaire aanbod, aanbod van elkaars

arrangementen en een Facebook-“strijd” tussen de hoofdsteden waarbij inwoners hun trots op elkaars culinaire locaties tonen, moeten leiden tot een nieuwe vorm van interactie tussen steden uit het hele land. Uiteindelijk moet dat resulteren in extra bezoekers en overnachtingen in onze (eu)regio.

In 2016 is voor de tiende achtereenvolgende keer, oktober als de Mergelmaand aangewezen. Dit jaar vinden er rond dit thema dagelijkse diverse workshops, lezingen, rondleidingen en speciale tentoonstellingen plaats. Bezoekers maken kennis met de Mergelkunst in al zijn facetten. Van bouw materiaal tot kunstobject.

Daarnaast denken we onder andere aan:

- De jeugd educatief en op ludieke wijze informeren over de historie van Valkenburg, het gebruik van streekproducten;
- Organiseren van jeugdactiviteiten in de natuur en de grotten, thema bokkenrijders;
- Lichtshow met thema Bokkenrijders in de Gemeentegrot;
- Herfst op je bord. Restaurants presenteren hun herfstgerechten;
- Social Media acties met lokale bedrijven en organisaties;
- Social Media “battle” met andere gemeenten in de (eu)regio die iets met bokkenrijders te maken hebben gehad;

- Valkenburg staat op diverse plaatsen in het teken van de Bokkenrijders. Een wandeling langs deze speciale locaties;
- De integratie van de activiteiten in het kader van de Mergelmaand binnen dit thema.

Datum: medio oktober tot en met de tweede week van november

Locatie(s): 'heel' Valkenburg

Wat? Laagdrempelig festival met als hoofdpijlers Historie/Cultuur, Culinair, Mergel en Familie.

- **Kerststad Valkenburg**

De kerstmarkten in de Gemeentegrot en de Fluwelengrot trekken jaarlijks in de kerstperiode een groot, internationaal publiek naar Valkenburg.

De hotelbezetting in de laatste zes tot acht weken van het jaar is bijna honderd procent. Een hoogwaardig cultureel kerstprogramma ontbreekt echter. Het (beperkte) aanbod wordt vrijwel uitsluitend door lokale verenigingen ingevuld.

De gemeente wil in de toekomst in de kerstperiode culturele activiteiten (laten) organiseren van internationale allure, die optimaal de unieke ligging, de bijzondere sfeer en de romantische uitstraling van de stad en de diverse locaties benutten. Centrale plek daarin is gereserveerd voor de nieuwe kerk in hartje centrum, die in 2016 aan de eredienst wordt onttrokken en beschikt over 900 zitplaatsen.

Datum: 9 t/m 23 december

Mogelijke locatie(s):

Polfermolen, Kerken, Historisch Centrum, Grotten, Openluchttheater, Kastelen

Wat?

Muziekprogramma met (inter)nationale acts aangevuld met regionale/lokale groepen en solisten. Ook denken we aan een 'Christmas Busker-parade waarbij buskers in de week voor kerstmis in het centrum optreden. Jonge getalenteerde muzikanten en theatermakers maken voor hun korte optredens gebruik van de vele historische hoekjes, parken en pleinen.

Het programma wordt nog nader geconcretiseerd.

Gemeente Valkenburg aan de Geul
Cultuursprong 2016 – 2018, editie 2016

Informatie: j.wauben@valkenburg.nl